

FOTO: CAMILLA KRAMER, SEGES

REGLER FOR ØKOLOGISK KVÆGBRUG

DET FØLGENDE GIVER EN KORT OVERSIGT OVER DE VIGTIGSTE REGLER INDEN FOR ØKOLOGISK KVÆGBRUG OG NOGLE EKSEMPLER PÅ OMLÆGNINGSFORLØB.

OMLÆGNING

- Anmeldelse af omlægning kan ske året rundt og på alle datoer. Dyr/arealer kan tidligst påbegynde omlægning, når NaturErhvervstyrelsen har modtaget anmeldelsen.
- Inden udgangen af det 4. kalenderår, efter omlægningen er påbegyndt, skal hele bedriften have påbegyndt omlægning til økologisk produktion. Dyrehold til eget forbrug er dog undtaget.
- Omlægningstid for mælk er seks måneder ved overgang til økologisk produktion.
- Omlægningstid for kvæg er 12 måneder og mindst ¾ af dyrets levetid for, at det kan sælges som økologisk kød.
- Ved "24 måneders samtidig omlægning" i kødkvægbesætninger er omlægningstiden 24 måneder for, at dyrene kan sælges som økologisk kød.
- Se eksempler på omlægningsforløb i nedenstående figurer.

FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER

- Mindst 60 pct. af foderet til planteædere skal komme fra bedriften selv eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samarbejde med andre økologiske bedrifter i Danmark.
- En økologisk foderration kan sammensættes af økologiske afgrøder, omlægningsafgrøder og konventionelle afgrøder under særlige forudsætninger.
- Omlægningsafgrøder fra egen bedrift kan indgå med op til 100 pct. i en økologisk foderration. Indkøbte omlægningsafgrøder kan indgå med op til 30 pct. i en økologisk

foderration regnet pr. kalenderår (i pct. af tørstof).

- Proteinafgrøder, der høstes i første omlægningsår (0-12 måneder efter jorden er påbegyndt omlægning), kan indgå i en økologisk foderration med op til 20 pct. til egne dyr på bedriften. Proteinafgrøder er ærter, hestebønner, lupin, kløver, græs, lucerne og der må ikke være iblandet korn eller lign. etårige afgrøder. 20 pct. af foderrationen beregnes pr. dyr pr. år, undtagen for bedrifter, der er omfattet af "Brancheaftalen for kreaturer" (økologiske mælkeproducenter og kødkvægsproducenter, der leverer til Friland), hvor de 20 pct. beregnes pr. dyr pr. dag.
- Foder fra arealer, hvor der er lejet græsningsret, sidestilles med foder fra egne arealer.
- Foderrationen skal bestå af min. 60 pct. grovfoder (i pct. af tørstof pr. dyr pr. dag), dog må køer i de første 3 måneder efter kælvning tildeles en ration med min. 50 pct. grovfoder.
- Kravet om 60 pct. grovfoder er ikke opfyldt, hvis kraftfoder/korn tildeles ad libitum.
- Kalve i mælkefodringsperioden skal have fri adgang til grovfoder.
- Kalve skal fodres med naturlig mælk i de første 90 dage.
- Foderstoffer, der består af eller er fremstillet ved brug af genetisk modificerede organismer (gmo), må ikke anvendes i økologisk jordbrugsproduktion. Forbuddet gælder ikke for veterinære lægemidler.
- I mineralblandinger må der bruges op til 1 pct. ikke-økologiske urter, krydderier og melasse som bindemiddel

AFGRØDETYPER TIL FODER	KONVENTIONEL AFGRØDE	OMLÆGNINGSAFGRØDE	ØKOLOGISK AFGRØDE
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.)	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne)	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden høstes mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.

(beregnes pr. dyr pr. år)

- Foderet må kun indeholde mineralske fodermidler og fodertilsætningsstoffer som fremgår af bilag 6 i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.
- Foderet må ikke indeholde antibiotika eller andre lægemidler, farvestoffer, syntetiske aminosyrer eller lignende.
- Få naturlige syrer er tilladt til ensilering og konservering af foder f.eks. propionsyre og myresyre.

AFGRÆSNING OG AFGRÆSNINGSAREALER

- Fra den 15. april til den 1. november skal alle dyr have adgang til afgræsning, når vejrforholdene og hensyn til dyrene tillader det. Dyrene skal være på afgræsningsarealet mindst 6 lyse timer dagligt og have mulighed for at æde frisk græs. For lakterende køer vil afgræsningsarealet normalt være stort nok, hvis der er mindst 0,1 til 0,2 ha pr. dyr, afhængigt af græssets vækst og kvalitet.
- Goldkøer kan evt. afgræsse mindre arealer. Kvier skal gå på græsarealer, der gennem sommerperioden tilpasses deres foderbehov.
- Småkalve kan opstaldes indendørs, indtil de er 4 måneder gamle. Kalve i alderen 4 - 6 måneder skal have adgang til afgræsning i perioden 1. maj til 1. september, når vejrforholdene tillader det.
- Kvier og goldkøer kan tages på stald i op til 7 dage ifm. løbning, goldning, kælvning og lignende, uden at det behøver fremgå af logbogen.
- Afgræsningsarealer skal have økologisk eller omlægningsstatus. Dog kan kreaturer afgræsse græsmarker på egen bedrift i første omlægningsår i en periode, der svarer til 20 pct. af foderrationen på årsbasis (ca. 2 mdr.)
- Malkekvæg og kødkvæg fra bedrifter, der er omfattet af "Brancheaftalen for kreaturer", kan ikke afgræsse omdrifts græsmarker i første omlægningsår, men kan afgræsse ekstensive, permanente græsmarker i første omlægningsår i en periode, der svarer til 20 pct. af foderrationen på årsbasis (ca. 2 mdr.)

OPSTALDNING

- Efter kælvning skal ko og kalv gå uforstyrret sammen i minimum et døgn.
- Kalve må kun opstaldes i enkeltboks i den første leveuge.
- Alle dyr skal have adgang til et rent liggeareal, der er velforsynet med ren strøelse. Alle dyr skal kunne ligge ned samtidigt, dvs. mindst en sengebås pr. ko.
- De særlige arealkrav til stalde skal overholdes, herunder at mindst halvdelen af det krævede minimumsareal skal være med fast gulv - Bemærk at arealkravet i lov om hold af malkekvæg i visse tilfælde er større end økologikravet.
- Bindestalde er forbudt, men små bedrifter med mindre end 70 opbundne dyr kan søge om fortsat at have dyr i bindestald.

BEHANDLING

- Behandling med veterinær medicin skal føres i logbog, og medfører to gange så lang tilbageholdelsestid som i konventionelt brug. Det er ikke tilladt at opbevare eller bruge veterinær medicin til andre dyr end dem, dyrlægen har anført på emballagen. Eventuelle medicinrester skal fjernes fra bedriften.
- Mere end tre behandlinger med veterinære lægemidler inden for 12 måneder medfører, at dyret skal omlægges på ny. Vaccination, bedøvelse, behandling mod parasitter og patteforsegling med orbesealer eller tilsvarende regnes ikke med i de tre behandlinger.
- En behandling defineres som en behandling af et sygdomskompleks med veterinære lægemidler, hvor dyrlægen har stillet diagnosen. Hvis dyret bliver behandlet for samme sygdom igen, inden der er gået 14 dage efter behandlingens afslutning kan det regnes som én behandling.
- Behandling med orbesealer/noroseal er kun tilladt, hvis dyret i en tidligere goldperiode har haft mastitis, eller hvis der samtidig goldbehandles med antibiotika.
- Ikke-receptpligtige produkter til udvortes brug fx pour-on mod fluer kan bruges (pt. er der ikke godkendte midler på markedet).
- Ikke-receptpligtige produkter til indvortes brug kan bruges, hvis de overholder reglerne til økologisk fodring (f.eks. visse elektrolytter og calciumpræparater). Nogle produkter skal anvises af en dyrlæge. Se bilag 5 og 6 i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.
- Behandling med hormoner er kun tilladt ved konkrete sygdomstilfælde og ikke til at fremkalde eller synkronisere brunst.
- Afhorning af kalve skal fra 2018 søges som en særlig tilladelse.

HUSDYR-/MEDICINLOGBOG

- Besætningslisten (fra CHR) og foderplaner indgår i den samlede husdyrlogbog.
- Ud- og indbindingsdatoer for alle dyr, evt. græsningsaftaler eller brug af samgræsningsarealer skal fremgå af logbogen
- Enkeltdyr, der holdes på stald i græsnings sæsonen i mere end 7 dage, noteres i logbogen med årsag.
- Alle behandlinger og indgreb, samt evt. genomlægningsdatoer skal noteres, se krav til medicinlogbogen i afsnit 15.5 i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.
- Ved køb/salg af økologiske dyr til levebrug skal kopi af

› logbogen følge med som dokumentation.

INDKØB AF DYR

- Kalve til økologisk stude- eller slagtekalveproduktion skal komme fra økologiske bedrifter.
- Der kan indkøbes op til 10 pct. konventionelle kvier. De 10 pct. beregnes på baggrund af antallet af voksne dyr i besætningen (køer, kvier over 24 mdr. og handyr over 9 mdr.). I særlige tilfælde, f.eks. ved udvidelse af besætningen, kan procentsatsen forhøjes til 40 pct.
- Konventionelle køer kan ikke indkøbes til en økologisk besætning. Konventionelle tyre til avl må gerne indsæt-

VÆR OPMÆRKSOM PÅ:

- At styrelsen "Økologi" autoriserer bedriften, og kontrollerer den mindst en gang om året.
- At du skal indsende oplysninger om bedriften hvert år i fællesskemaet senest den 21. april.
- At alle dyr af samme art, f.eks. køer og kalve, skal overgå til økologiske forhold samtidig.
- At du kan søge tilskud til økologisk dyrkede arealer fra styrelsen.

Se: www.lbst.dk/Tilskudsguide

BRANCHEAFTALE FOR KREATURER UD OVER DE NÆVNTE EU-REGLER HAR DE ØKOLOGISKE MÆLKE- OG KØDKVÆGPRODUCENTER AFTALER OM SUPPLERENDE REGLER MED DERES MEJERI OG FRILAND. STRAMNINGERNE I FORHOLD TIL EU'S REGLER ER:

- Forbud mod, at landmanden selv foretager efterbehandling med antibiotikaholdige lægemidler af dyr over 6 måneder.
- Såfremt kvæg mellem 9 og 12 mdr. slutfedes på stald i afgræsningsperioden, skal dyret have adgang til en fold eller en løbegård.
- Græs, lucerne og bælgssæd fra arealer i første omlægningsår kan udgøre op til 20 pct. af fodrationen. Andelen skal opgøres pr. dyr pr. dag til forskel fra EU reglerne, hvor andelen opgøres som gns. pr. år. Andelen kan dog opgøres som gns. pr. år for permanente græsarealer med afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.
- Gødningsmængde - der må højst udbringes 100 kg udnyttet N pr. ha i gns. på bedriften (glæder fra 1 august 2017).
- Kalve under 3 mdr. må kun sælges til viderefodning på danske bedrifter.
- Flere krav til transport til slagteri og til slagtning fx max 8 timers transporttid til slagteri.
- Pt. arbejdes der med yderligere tilføjelser blandet andet et forbud mod systematisk aflivning af kalve.

Reglerne er sammenfattet og uddybet i Landbrugsstyrelsens Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion. Se: lbst.dk/okologi

EU-reglerne er fastsat i Rådets Forordning (EF) 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning m.v. og Kommissionens forordning (EF) 889/2008 af 5. september 2008 om gennemførelsesbestemmelser for RFO 834. Danske regler om økologi er fastsat i bekendtgørelse nr. 1657 af 14. december 2015 af Økologiloven og bekendtgørelse nr. 194 af 24. februar 2017 om økologisk jordbrugsproduktion m.v. Forordningen er direkte gældende og omfatter de fleste regler.

Find flere oplysninger om økologisk kvægproduktion på www.landbrugsinfo.dk/okokvaeg.

KONTAKT

Birgit Ingvorsen, Landskonsulent
Økologi Innovation
bii@seges.dk
D +458740 5493 / M +452374 3798

Finn Strudsholm, Specialkonsulent
Økologi Innovation
fns@seges.dk
D +458740 5483

Arne Munk, Konsulent
Økologi Innovation
arm@seges.dk
D +458740 5240 / M +452334 7369

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

EKSEMPEL PÅ OMLÆGNING TIL ØKOLOGISK MÆLKEPRODUKTION 1. APRIL 2017

	01.04.2017	01.04.2018	01.04.2019	Høst 2019
Salg af afgrøder	Konventionel pris ved salg af afgrøder	Omlægningspris ved salg af afgrøder		Økologisk pris ved salg af afgrøder
Afgrøder til foder	Start omlægning. Alle øko-regler skal overholdes. Proteinafgrøder, der sås/høstes efter 01.04.2017, kan indgå i en økologisk foderration med op til 20 pct. pr. dag	Afgrøder, der høstes efter 01.04.2018, kan bruges/sælges som omlægningsfoder	Græs og kløver, der høstes efter 01.04.2019 kan bruges/sælges som økologisk	Enrige afgrøder, der er sæt efter 01.04.2019, kan bruges/sælges som økologiske
Salg af mælk/kød		Start omlægning af kvæg f.eks. 15.04. Alle øko-regler for kvæg skal opfyldes	15.10. mælk leveres som økologisk Dyr, der er født før 15.04.2018 kan slagtes som økologiske hvis/når de har levet 12 mdr. og 3/4 af deres liv som økologiske	
Ansøgning og indberetning	Ansøgning om tilskud og indberetning om økologi i Fællesskema 2017	Start af tilsætningsperiode (5 år) for økologisk arealtilskud – udløber 31.08.2022		
	21.04.2017	01.09.2017	21.04.2018	Januar 2019
	Ansøgning om autorisation	Anmodning om udbetaling og indberetning om økologi i Fællesskema 2018	Økologitilskud 2018 udbetales	

EKSEMPEL PÅ SAMTIDIG OMLÆGNING TIL ØKOLOGISKE KØDKVÆGPRODUKTION 1. SEPTEMBER 2017

	01.09.2017	01.09.2018	01.09.2019	Høst 2020
Salg af afgrøder	Konventionel pris ved salg af afgrøder	Omlægningspris ved salg af afgrøder		Økologisk pris ved salg af afgrøder
Afgrøder til foder	Start omlægning af marken. Alle regler skal overholdes, men der må gerne være sået en konventionel afgrøde på arealet før omlægning. Alle afgrøder fra bedriftens foderproduktionsarealer kan indgå i en økologisk foderration. Græsmarken må afgræsses.		Græs og kløver, der høstes efter 01.09.2019 kan bruges/sælges som økologiske	Enårige afgrøder, der er sået efter 01.09.2019, kan bruges/sælges som økologiske
Salg af kød	Start omlægning af marken og alle dyr på bedriften. Min. 50 % af foderet skal være fra egen bedrift. Alle øko-regler for kvæg skal overholdes			Alle dyr kan slagtes som økologisk efter 24 måneder.
Ansøgning og indberetning	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Ansøgning om tilsbud og indberetning om økologi i Fællesskema 2017 </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Start af tilsagnsperiode (5 år) for økologisk arealtilsbud – udløber 31.08.2022 </div>		
	21.04.2017	01.09.2017	21.04.2018	Januar 2019
			Anmodning om udbetaling og indberetning om økologi i Fællesskema 2018	Økologitilsbud 2018 udbetales

EKSEMPEL PÅ OMLÆGNING TIL ØKOLOGISK KØDKVÆGPRODUKTION 1. APRIL 2017

	01.04.2017	01.04.2018	01.04.2019	Høst 2019
Salg af afgrøder	Konventionel pris ved salg af afgrøder	Omlægningspris ved salg af afgrøder	Økologisk pris ved salg af afgrøder	Økologisk pris ved salg af afgrøder
Afgrøder til foder	Start omlægning. Alle øko-regler skal overholdes. Proteinafgrøder, der sås/høstes efter 01.04.2017, kan indgå i en økologisk foderration med op til 20 pct. pr. dag	Afgrøder, der høstes efter 01.04.2018, kan bruges/sælges som omlægningsfoder	Græs og kløver, der høstes efter 01.04.2019 kan bruges/sælges som økologisk	Enårige afgrøder, der er sået efter 01.04.2019, kan bruges/sælges som økologiske
Salg af kød		Start omlægning af kvæg f.eks. 15.04. Alle øko-regler for kvæg skal opfyldes. Kalve, født efter 15.04.2018, kan slagtes som økologiske	Dyr, der er født før 15.04.2018 kan slagtes som økologiske hvis/når de har levet 12 mdr. og 3/4 af deres liv som økologiske	
Ansøgning og indberetning	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Ansøgning om tilsbud og indberetning om økologi i Fællesskema 2017 </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> Ansøgning om tilsbud og indberetning om økologi i Fællesskema 2017 </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; background-color: #f4a460; width: fit-content; margin: 0 auto;"> Start af tilsagnsperiode (5 år) for økologisk arealtilskud – udløber 31.08.2022 </div>	
	21.04.2017	01.09.2017	21.04.2018	Januar 2019
		Anmodning om udbetaling og indberetning om økologi i Fællesskema 2018	Økologitilskud 2018 udbetales	

